

REDAȚIA

Arad, Deák Ferencz-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 1/2 an 10 "
pe 1/4 an 5 "
pe 1 lună 2 "
N-rii de Duminecă pe an
4 coroane.

Pentru România și străinătate
pe an 40 franci.

Manuscrisuri nu se înaloză.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-utca nr. 20.

INSERTIUNILE:

de un sir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrisori nefrancate nu se primesc.

TRIBUNA POPORULUI

CHESTIA NAȚIONALITĂȚILOR ÎN DIETĂ.

(R). Miezul neînțelegerii dintre Maghiari și naționalități este divergența de păreri cu privire la întrebarea: cum se poate ajunge la mărirea patriei și fericirea cetățenilor ei! Căprînși în curentul șovinist, cea mai mare parte a Maghiarilor zice: Ungaria trebuie să fie stat național maghiar. Nu se mulțumesc cu supremația politică, ci tind la unitatea etnică. Iubirea de patrie și alipirea de instituțiunile ei, le leagă de limba maghiară și cel puțin de adoptarea culturii maghiare, — toate acestea, se înțelege, cu neglijarea și chiar părăsirea limbii noastre.

De altă parte nu e naționalitate care să primească aceste idei. Ci, da, sunt unii amici de al guvernului, ori mai bine: miluiți sau cari așteaptă câte un avantaj sau își achită o poliță ce au semnat, cari să intre în vederile șovinistilor. Și aceștia însă mai mult tăcând, dar să se prezinte în public ca susținători ai unui asemenea program politic șovinist, nu prea se întimplă. Mai ales între noi Români, nu. Ci toți: aderenți sinceri al programului național și prelați cari în virtutea pozițiunii lor au interes să fie rezervați față de politica masei și îngăduitori pentru guvern, zicem: toți susținem cu toată puterea îndreptățirea limbii noastre maternă de a se valora pe toate terenele. Toți accentuăm caracterul poliglot al statului Sfântului Stefan. Toți jurăm credință legilor țării, declarăm că vom apăra patria cu prețul vieții noastre, dorim sincer frăție cu Ungurii. Dar toate acestea nu cu prețul abandonării limbii și a confesiunii noastre. Suntem și vom rămâne cetățeni leali ungari, dar asta ca Români, Slovaci, Serbi și Sași, dar nu contopindu-ne etnicește în poporul maghiar.

Acesta-i sentimentul general între naționalități. Și cine altfel îi spune guvernului, ori este un șarlatan, care-l minte pe guvern și nația maghiară, ori este un imbecil, care nu-și dă seama de sentimentul profund și neschimbat al naționalităților.

Faptul că în Dietă sunt deputați români guvernamentali, nu schimbă câtuși de puțin situația.

Să ne explicăm.

În ședința de Sămbătă a Dietei, probabil pentru a mai slăbi efectul ce a făcut între deputați vorbirea deputatului sas Lindner, a vorbit dl Iosif Pap, de naționalitate român. Toate partidele maghiare l-au aplaudat și îndeosebi primul ministru, dl Ssell, în două rânduri și-a arătat satisfacția, aprobarea și bucuria.

Vom da în altă parte a ziarului nostru vorbirea d-lui Pap. Aci ținem să scoatem în relief două lucruri:

Întâiu: să știe toți ungurești, va să zică și țeranii, aceasta nu se poate decât cu prețul jertfii tuturor școlilor noastre confesionale.

Vrea aceasta dl Pap și declarând că o vrea, ar avea curajul să se mai prezinte în fața Românilor?

A doua: nu sunt niciări Români, cari prin atitudinea lor politică să păcătuiescă în contra intereselor mari

ale patriei. Pentru-că toți Români, după cum sute de ani au dus-o alături de Unguri, vor cu toată sinceritatea să trăiască și mai departe în patrie și nimeni nu visează de o Daco-România, ci toți cei serioși știu, că elementul românesc și cel maghiar este arisat unul la altul, să se sprijine astfel reciproc încontra potopului slav dela Nord și dela Sud. Vroim să trăim însă viața de neam demn, și câtă vreme între concetățenii nostri maghiari se întărește nu curentul care să ne încălzească, ci cel care urgencează scoaterea din vigoare a legii de naționalități dela 1868, ea: guvernele ce s'au perindat fiecare a căutat să-și câștige merite lovind în noi și pe căi pezișe ciuntind într'una din câte ni-s'au promis și garantat la 1868, — se înțelege că nu ne putem gândi la o apropiere.

Da, zicem și noi că a ne înțelege cu Ungurii nu putem stând afară din parlament. Dar oare nu Tisza s'a laudat că ni-a scos afară din parlament și n'am urgentat oare și d'atunci încoace intruna să ni-se facă cu puțință intrarea în Dietă? Abolitu-s'a însă oare legea specială electorală din Ardeal? Și cercurile electorale nu sunt și acum împărțite așa fel, că și-au arătat desaprobarrea și indignarea chiar patrioți distinși maghiari? Nu. Ei, atunci care este baza invinuirilor ce ni-se aduc că printr'o rezervă condamabilă mărîm răceala dintre Români și Maghiari?!

„Severitatea draconică”, de care aminteste dl Pap, față de marii vinovați ca Tisza și Bánffy trebuia deci aplicată căci ei au înverșunat lucrurile.

Dacă dl Pap a ținut să facă serviciu guvernului în special și în general să informeze opinia publică maghiară, în acest sens trebuia să vorbească. Să nu se fi mărginit numai la frase calde și de efect, ci îndată să fi spus și cauzele adevărate pentru care atâtea minți luminate și inimi devotate din partea Românilor trebuie să se mistue într'o luptă cu regimul șovinist, ear nu muncind alături pentru mărirea patriei și prosperarea obștească.

A te ridica împotriva „pasiviștilor”, fără ca în același timp să arăți și cauzele cari au determinat pasivitatea și să soliciți puțința ca Români să intre în Dietă, nu este lucru serios. Cu atât mai puțin este lucru românesc!

Și cu toate aceste, dl Pap s'a înfățișat ca reprezentant al — Românilor. Nașterea numai nu dă însă nici unui bărbat politic calitatea de a reprezenta o idee. Ear noi Români suntem grupați toți într'un partid, în numele unei idei. Câtă vreme dl Pap nu susține principiile conducătoare ale acestui partid, sigur că d-sa nu reprezintă nici neamul care politicește numai prin acest partid trăiește.

Români n'au reprezentanți în Dietă d-lui Széll, ci actualul guvern are pur și simplu câți-va aderenți români cari nici măcar nu fac d-lui Széll serviciul să-l lumineze bine asupra curentului dintre Români.

Acesta-i adevărul!

Până și „M. Szó”, organul lui Bánffy, cunoscut ca ziar pus la discreția Ovreilor, se simte îndemnat să ridice cuvântul în contra lui „B. Napló”, care atacă societatea creștină pentru exclusivismul său și îndeosebi comitetul balului juristilor, pentru-că nu luase în simț sau nici un Ovreiu.

În primul său articol dela 1 Febr. numitul ziar tratează adecă pe larg chestia, și între altele scrie:

„Dar cine poate să impute lui Wekerle și comitetului balului juristilor că ei vor să petreacă fără Jidovi? Cine poate să-i acuze de neliberalism pentru-că n'au primit Jidovi între dinșii? Cine poate să-i acuze că sunt antisemiți dacă-și petrec mai bine de cum s'ar simți când ar fi între ei și Jidani?”

„Să ni-se ierte: dar când din chestia aceasta un ziar din Budapesta face caz de antisemitism, de sigur că nu se ajută netezirea contradicțiilor. Bărbat cavalier nu observă sau se face că nu observă dacă este nesocotit prin meschine apucături. Dacă face însă șgomot din rușinea ce a pățit, de sigur că nu merită altceva decât desconsiderarea.

Suntem curioși să citim acum răspunsul dlui Vészi.

JUSTIȚIE!

Era „legii dreptului și dreptății”, cu care s'a procopsit țeara noastră, întru nimic nu se deosebește de regimul anterior, al brutalității și sfidării celor mai elementare drepturi, a justiției chiar, — când e vorba de naționalități, de „Valahi”.

O ilustră dovadă de aceasta va rămâne sentința adusă la Sătmar, contra inimosului preot Gheorghe Ardelean, care a fost condamnat la 6 luni închisoare și o amendă de 400 coroane.

Și care este vina acestui preot „trădător de patrie” și „maghiarofag”?

Celebrând în biserica română gr. cat. din Szamos-Dob, în ziua de 25 August anul trecut, Gheorghe Ardelean a îndrumat la ordine, la respectarea sfântului locaș, pe câțiva credincioși cari se apucaseră să cânte în strană un imn religios străin de cântecele bisericii române unite și într'o limbă nerecunoscută de limbă liturgică pentru bisericile gr. catolice din țeara noastră: în limba maghiară.

Ce a făcut printr'aceasta numitul preot? Și-a făcut datoria de ministru al bisericii sale și datoria de cetățean care respectă și îndrumă la respectarea legilor și instituțiilor existente, în formă și pe baza legală.

Ear această împlinire a datoriei și acest respect al ordinii legală, în era „legii dreptului și dreptății”, este nu numai taxată de „trădare de patrie”, ci e totodată pedepsită, prin justiția maghiară.

Îndată s'a găsit paragraful care poate fi învârtit așa, ca să fie aplicat în sens contrar spiritului său, §. 191 din codul penal, care sună:

„Comite un delict, și se pedepsește cu închisoare până la șase luni și amendă până la 200 florini acela, care într'un local destinat pentru săvârșirea ceremoniilor unei religii recunoscute de stat, face scandal public s'au defăimează cu fapte sau cu cuvinte scandaloase, cu ocaziunea ceremoniilor religioase, în localul destinat pentru funcțiuni rituale sau înafară de acel local, obiectul cultului religios sau obiectele rînduite pentru săvârșirea ritului”.

Cântece ungurești „rînduite pentru săvârșirea ritului” în biserica română unită, recunoscută de stat! O astfel de sfidare a legii, o astfel de falsificare a adevărului, prin justiție, nu mai are seamăn.

„Nu spurcați cu cântece ungurești casa Domnului” ar fi fost cuvintele bravului preot apărător al bisericii sale și caracterului ei legal, — și pentru această „crimă”, i-se aplica maximul pedepsei prevăzute într'un paragraf.

Când se va sfîrși oare această detestabilă stare de lucruri? Această provocare, această goană a șovinismului furibund, care calcă în picioare totul total, pentru a apropia ideea ficțiunii, a maghiarisării popoarelor nemaghiare din patrie! Urită, ne-deamnă, compromițătoare este lupta în acest chip, lupta purtată în modul acesta de fantaziile șoviniste.

Și când ei în astfel de goane nebune se istovesc și în acest chip umblă să — ne câștige, nu ved că altunde-va e primejdia, altce-va este de făcut pentru salvarea patriei: „Bate la ușă vremea, de a se pune capăt atât toleranței creștine, cât și netoleranței jidovești”, — zice însuși Bartha Miklós.

„Înapoi cu ogarii”!

VORBIREA D-LUI DEPUTAT I. PAP.

Eată după notele stenografice, vorbirea pe care dl Iosif Pap a rostit-o în ședința dela 31 Ianuarie a Dietei ungare:

Când m'am hotărît să mă arunc în luptele vieții politice, între motivele determinante a fost și dorința să ajung măcar un modest atom în lucrarea patriotică pornită ca între elementul românesc al patriei noastre să se cultive sentimentul iubirii de patrie, conștiința împlinirii datoriei către patrie, stima către instituțiunile țării și ca să se întărească și desvolte credința către patrie, în bine și în rău, ca toți fiii patriei, fără osebite de neam, să nu urmărească decât o țintă: patria mai pe sus de toate (aprobări în dreapta). Ear scopul acesta îl vom ajunge așa, dacă în nemaghiarii din patrie o să introducem sentimentul patriotic maghiar (Va să zică rămânând fiecare cu sentimentul său național, n'ar putea iubi cineva patria? Red.) și vom desvolta în ei conștiința că cetățenii vor fi fericii și mulțumiți dacă gloria și puterea Coroanei Stului Stefan va putea să impună înafară și înăuntru (aprobări vii în dreapta). În fața acestui scop trebuie să dispară orice deosebire de confesiune și limbă. Sunt aderenții ideii, ca între hotarele țării să dispară ori-ce frecări și toți să ne intrunim în sentimentul iubirii de patrie (Vii aprobări în stânga extremă).

Al doilea motiv a fost că întrând în Dietă, fraților de naționalitate română să li-se spună în parlament direcția ce trebuie să urmeze pentru a se feri.

Nainte cu șasezeci ani nu era chestie de naționalitate în Ungaria; atunci Români cetățeni ai acestei țări își iubeau țeara și-i erau credincioși. (Dar acum nu? Red.) dacă n'ar fi agitato-ii (agenții maghiarisatori și toți șovinistii încarnații! Red.) nici azi nimic n'ar conturba buna înțelegere. Români din patrie deja nainte cu veacuri au adus serviciul marii țării și pentru aceasta

drept recompensă mulți încă sub Nagy Lajos au fost făcuți nobili. Contopirea naționalităților n'ar fi deci lucru imposibil nici acum, dacă s'ar afla modalitatea (unde dai și unde creapă! *Red.*). Românii n'ar trimite mai mulți deputați în Dietă nici dacă s'ar împărți astfel cercurile electorale. (Grozav mai cunoaște dl Pap situația! *Red.*). Pa-siviștii nu se pot plânge de nimic ori cel mult petru gradul inferior de cultură al poporului (ba mai mult că cei *invățati* o izu razna, ca dl Pap! *Red.*), care după datele statistice ocupă cel mai inferior grad în țeară (dlu Pap îi face plăcere să accentueze aceasta? *Redacția.*) Da și la asta, de vină nu-î guvernul (Deamne ferește! *Red.*), doar guvernul dă destule școli (da, *ungurești* iasa! *Red.*), ci de vină sunt aceia cari nu-și trimit copii la școală (aprobări în dreapta și stânga extremă), de frică sa nu învețe acolo unguerește. Oii este rău dacă în țeara aceasta fiecare ar ști d'opotriva de bine unguerește (aprobări în dreapta, mișcare în stânga extremă).

Barabás Béla. Intre Români să spui acestea!

Szóll Kálmán. O spune și acolo.

Iosif Pap. Am spus acestea și înainte alegătorilor (mare păcătoși au fost dacă totuși i-au dat voturile! *Red.*) Pa-siviștii își închipue că o să ne înțelegem așa dacă nu vom conveni unii cu alții. Dar vină în viața publică maghiară, spun-și aici gravaminele și atunci vor fi capacitați, ori țeara va înțelege că ce vor. Aceasta-i calea cea bună, ear nu să-și jertescul sub cenușe și să aștepte prilejul prielnic până ce focul isbucnește (aprobări în dreapta).

Cât despre *dacoromânism*, între Slavii de Nord și de sud un stat daco-român nu se poate forma, și chiar dacă s'ar forma, nu s'ar putea susține. Neamul românesc din statul ungar nu poate deci avea alt interes, decât ca Ungaria să fie tare și puternică; deosebit de faptul că facem parte din acest stat, dar acesta e interes vital pentru noi (aprobări generale).

Prin faptul că Românii din Ungaria sunt prietini sinceri și neclintii ai poporului maghiar aduc serviciul patriei, regelui, păcii europene și în același timp servesc și existența Românișmului dela Dunăre (aprobări generale). Ear față de Românii cari păcătuiesc contra intereselor patriei, cari se străduiesc să împartă patria, severitatea cea mai draconică este motivată. (ovațiuni) Mărirea și unitatea patriei trebuie apărată (aprobări).

Szóll Kálmán. Adevărat, prea bine!
Iosif Pap. Dar' față de Românii, cari sunt filii credincioși ai poporului (un-

gar politic), cari se simt membri nedespărțiți ai poporului maghiar, să înceteze ori-ce neîncredere. Increderea și iubirea are putere atractivă, ura desparte. Solicit încrederea pentru inteligența română. Să cultivăm acest tip *valah maghiar*, care a plins împreună cu nația maghiară, care în totdeauna a fost credincios constituțiunii.

În patria aceasta de 30 ani cultura maghiară a făcut așa progres, că om inteligent, care se socotește între inteligență, nu se poate retrage din cercul ei de atracțiune. Trebuie numai ca acel element cult să și fie ținut ear nu respins din acest cerc (mai ovațiuni).

LĂMURIRI.

Sub titlul de mai sus „*Libertatea*” publică un remarcabil articol din care reproducem următoarele:

Intre altele, în text cu apariția foi noastre, „*Telegraful Român*” discută importanța chestiunii a organizării partidului, asupra căreia, dată fiind supraei importanță, vom reveni și noi, expunându-ne părerile noastre, ca astfel deschizându-se o discuție amănunțită, să se poată orienta și publicul mare.

Cu altă ocaziune am remarcat frumosul articol apărut în „*Tribuna Poporului*” de V. G., cu a cărui idei fundamentale, cu toate imputările ce ni-le face „*Gazeta Transilvaniei*”, ne-am identificat și ne vom identifica, pentru-că ele sunt atât de naturale și pentru-că după modesta noastră părere, numai procedând conform atăror principii, vom putea eși din impas. Puțin ne pasa de imprecuarare, că presa maghiară iscodește ne-adevăruri pe conta noastră și le înregistrează cu vedită plăcere. Partid nou politic nu ne-a trecut prin minte să formăm, dormim însă, ca partidul național, ținând cont de forța majoră care îl face astăzi imposibilă funcțiunea, să caute și să aștepte modalitatea, prin care adunându-și din nou forțele răstăpitate, să înceapă o nouă și mai folositoare activitate!

Era lucru firesc ca „*Gazeta Transilvaniei*” și toți aceia, cari în pre-rea la forme, cari nu să pot despărți de formele vechi, cu toate-că ori cine poate vedea, că susținerile lor a devenit imposibilă, cari nu să pot împăca cu spiritul timpului, pentru-că privesc lucrurile tot așa ca mai înainte, nu vor fi încântați de pășirea noastră. Aceasta nu ne împoartă, pentru-că noi suntem deesiți a merge înainte lucrând, fiind convinși că majoritatea covârșitoare a poporului va urma pe aceia, cari nu stau locului, ci vor porri la lucru înainte, cari vreau să înlocuească neactivitatea cu o muncă și luptă serioasă, chiar trecând peste aceia cari își bat mereu capetele cu formele goale și nefolositoare.

Scriitorul acestor șire discutând cu o ocaziune situațiunea partidului nostru național, după ordinațiunile volnice ale lui

Hieronymi, cu un simplu socialist vienez, de profesiune tipograf, dar altfel om inteligent, dînsui ascultând expunerile mele, mi-a răspuns pe scurt cu cuvintele: „*Das lässt sich sehr leicht umgehen!*” (Acestea se pot foarte ușor eluda). Acest tipograf simplu, a dovedit mai mult simț pentru politica practică, decât toți filosofil și doctrinari nostri, cari de dragul formelor, jertesc și neglija esența!

Noi cari în cuvântul nostru program ne-am declarat deja în privința aceasta, nu vom hesita de a merge înainte, și de a discuta modalități, cari trebuiesc aplicate, ca să putem face aceasta, având convingerea, că în politica nu se poate stabili nici program și nici mai ales tactică, abînd corepunzătoare și vecinică cu totul e relativ, totul depinde dela împrejurări.

Politician în sensul adevărat al cuvântului, poate fi numai acela, care între împregiurările date și ținând cont de forțele disponibile, află cea mai potrivită modalitate ca să câștige cât de mult, promovând astfel realizarea scopului final.

La noi, durere, alte principii au dominat și dominează încă, și nici nu o mirare, dacă consideri totala lipsă de creștere politică și mai ales îndărătnicia cu care ne legăm nu numai de esența, ci chiar și de noțiunile trecutului! Dixi.

Dr. Aurel Vlad.

Din străinătate.

Impăratul Wilhelm și Italia.

Impăratul Wilhelm, cu ocazia aniversării nașterii sale, a trimis capitalei Italiei, Roma, un monument de marmoră al poetului german Goethe, pentru a fi așezat pe una din piețele publice, și această donuțiune a anunțat o primarului Romei prin următoarea telegramă:

„Cu ocazia zilei nașterii mele, îmi aduc cu recunoștință aminte de primirea ospitalieră pe care am aflat o de atâtea-ori în Italia și mai cu seamă în Roma. Ca expresiune a sentimentelor mele, rog municipalitatea să primească dela mine un monument al Germanului, care a făcut pe poporul nostru să privească mereu la Italia și prin aceasta a dat un nou avânt idealismului german. Ca nici unul altul, Goethe simțea farmecul marelui cetății, pe care a știut să-l fixeze în opere neperitoare ale artei poetice. Fie ca și tinerul Goethe să afie în eterna Romă o primire tot atât de ospitalieră în marmoră, ca și când era în viață. Fie statua sa sub cerul albastru al țării cântate de el, unde sus stă laurul, un semn durabil al simpatiilor sincere și cordiale cari mă leagă pe mine și pe Germania cu frumoasa Italie!”

Wilhelm II.

Primarul Romei, principele Colonna, a răspuns împăratului Wilhelm prin următoarea telegramă:

„Darul statuei lui Goethe făcut Romei, care l'a avut ca oaspe invidiat și într'ale cărei ziduri a trăit geniul său, manifestându-se în opere neperitoare, mișcă inima noastră, care privește în această donuțiune a ilustrului donator confirmarea străvechi simpatii a Germaniei pentru Italia care se manifesta cu deosebire în acea mărime. După gândurile M. V. statua lui Goethe în această Romă pe care a iubit-o mai pe sus de toate va fi un gagiun al amicitiei permanente și solide care leagă pe ambele popoare. În numele Romei, la care vă gândiți M. V. în această zi de bucurie, mulțumesc pentru acest dar memorabil și trimit cele mai ferbinti dorinți pentru fericirea M. V. și a Germaniei!”

Un dar al împărătesei. Impăratul Wilhelm a primit dela soția sa, împărăteasa Augusta Victoria, un dar original și simbolic. Aceasta este o copie a mâinii împărătesei lucrată din marmoră. Chiar împărăteasa a venit la ideea să facă soțului ei un astfel de dar, ca simbol că și inima și mâna ei i-a dedicat-o pentru viața întreagă. Impărăteasa a încredințat această intențiune sculptorului Reinhold Begas, care a și executat-o în chipul cel mai desăvârșit. Aceasta este mâna dreaptă împodobită numai cu inelul de cununie și se află pe o perină de mătăasă care este fixată pe o placă de marmoră.

Impăratul Wilhelm și Țarul.

Impăratul Wilhelm a făcut cadou Țarului un pumnal de ofițer de marin, în amintirea întrevederii dela Danzig.

Mănerul acestui pumnal este lucrat din fildeș și pe el se află gravate inițialele numelui Țarului cu coroana imperială rusească și la vîrf coroana imperială germană în bogată ciselare. Garda pumnalului prezintă pe partea de sus numele împăratului german, pe când în partea de jos o ancoră. Lama, lucrată din oțel veritabil de Damasc, este împodobită pe o parte cu dedicațiunea gravată în aur: „Wilhelm II, împărat german, rege al Prusiei, iubitului său amic și vîr Nicolae II, în amintirea întâlnirii în Danzig. Pe partea cea laltă: Danzig. rada dela Hela 11—13 Septembrie 1901”.

Afară de aceea pe lamă se află gravate inițialele ambilor împărați. Teaca aurită este prevăzută cu vulturii imperiali, german și rus, și cu alte ornamente.

CLEOPATRA.

ROMAN 19

HAGGARD RIDER.

Traducere de Leandru.

Tu în vis ai văzut pe Caesar cel mare în haine sângeroase, el a izbucnit pe Caesarion și l'a dus cu sine. Ascultă acumă secretul vedeniei tale. Tu într'adevăr ai văzut pe însuși Caesar din Amentin apărând înaintea ta în formă și haine, cari nu se pot interpreta greșit.

Că el a îmbrățișat pe Caesarion, înseamnă că lui, și numai lui îi rămâne mărirea și moștenirea sa. Ear când părea că l'duce cu el, înseamnă că-l vor duce din Egipt și-l vor încorona în Capitoliu de împărat și domn al tuturor țărilor.

Cât privește restul de vis, nu știu ce înseamnă.

Așa am explicat ce-ți s'ar arătat în vis, desi după adevăratele mele păreri, visul avé o însemnătate mult mai gravă. Nu este însă lucru cuminte a proroci rău regilor.

Cleopatra într'astea se sculă și aruncând la o parte mreja contra țărilor, sezu pe marginea pasului, fixându-mă tare, vreme ce degetele-i se jucau cu panglicele scumpe pline cu nestimate ce-i atârnam dela bău.

— Într'adevăr, zise, ești cel mai bun dintre magi, pentru-că citești din sufletul

meu și din coaja rîului scoți numai lucrurile bune.

— Așa e, o bună regină, zise Charmion, care sta lângă noi cu privirea umilită și mi se părea că în glasul ei moale este ceva amar — o, dacă nici odată cuvânt mai dur n'ar supăra urechile tale și visurilor rele li-s'ar da întotdeauna o asemenea tălcuire.

Cleopatra își duse brațul pe după cap și lăcându-se puțin pe spate, mă privia cu ochii întredeschși.

— Ear acum arată-mi ceva din arta ta de vrăjitoare, zise. Afară e încă grozav de cald și mi-e silă să mă ascult pe deputații evrei cu poveștile lor despre Irod și Ierusalim. Urșec pe acel Irod și o să te convingi despre aceasta; nici n'am să vorbesc astăzi cu el, desi aş vrea să-mi încerc știința mea în limbă ebraică. Ești ce ști? Ai ceva apucătură nouă? Pe Serapis l'ada și ai și vrăji după-cum te-ai arătat de isteț în ale tălcuirii visurilor, vei avea o poștie mare la curte și te voui răsplăti bogat, de cumva spiritual t'au înălțat nu respinge bu-nurile pământesti.

— Nu, ziseiu, apucăturile sunt tot vechi; vrăjitoria are însă și ea soiuri, de cari numai rar și cu mare jingășie trebuie să ne atîngem și azi; naintea ta, o înaltă Doamnă, poate să fie lucrul nou. Ori ție frică să le vezi?!

— Mie de nimic nu mi-e teamă, ci fă, fie chiar și pe cele mai înspăimântătoare. Vino, Charmion, șezi aici lângă mine. Dar

stești — unde s'celelalte fete? Iras? Mezira?

Și lor le plac vrăjitoriele.

— Nu așa, regină, ziseiu. Vraja are mai puțin efect când e privită de mulți.

Dar ian' privește la mine.

Și aruncând jos bagheta mea de mag, mormăitu câte-va cuvinte, fixând însă pe cele două femei.

O clipă, bășul rămase nemîșcat, apoi după cum mormăiam, începu a se mișca. Se ridică, se tachina. Se umplu apoi de solzi, se făcu șarpe.

— Pfi, și tu numești asta vrăjitorie? Dar asta o poți vedea la ori-ce bălcu.

— Așteaptă încă, o regină, nu ai văzut totul!

Și în vremea ce spuneam aceasta, șarpele se rupse în bucăți și din fie care bucată se făcu alt șarpe. Ear aceștia se rupseră și născură alți șerpi, până ce în fața celor două femei nu era decât șerpi, o mare mișcătoare de șerpi, cari se târau, se încolăceau și sisăiau.

Făcuiu apoi semn și șerpii se adunară în jurul meu, se încolăciră încet în jurul trupului meu, mă învăliră de nu mi se vedea decât ochii.

— A, e grozav, înspăimântător, strigă Charmion, ascunzându-și fața în cutele hainei reginei.

— Destul, magule, destul, zise regina. Nu mai suntem în stare să privim vraja ta.

Făcuiu o mișcare cu brațele mele acoperite de șerpi și d'odată dispăru totul. La picioarele mele zăcea bășul meu, nimic altceva.

Cele două femei se priviră cu spaimă. Rîdicău însă bastonul și stam în fața lor cu mâinile încrucișate.

— Este mulțumită regina cu biata mea artă?

— Da, egipteană, sunt mulțumită. N'am văzut încă așa ceva.

De azi încolo ești numit astronom al curții și vei avé intrare liberă la regina. Mai ai și alte asemenea vrăjitorii?

— Da, stăpâna a Egiptului. Permite însă ca să fac puțin întinerie în cameră și o să îți mai arat ceva.

— Aproape mi e teamă zise Cleopatra, dar cu toate acestea fă, Charmion, după-cum dorește Harmachis.

Perdelele fură strânse și în cameră se făcu de par-că s'ar insera. Pășiu înainte și mă oprii lângă Cleopatra.

— Privește colo, ziseiu grav, și-i arătai spre locul unde am stat mai înainte, și mă oprii lângă Cleopatra.

— Privește colo ziseiu grav, și-i arătai spre locul unde am stat mai înainte, și vei vedé pe cel la cine te gîndești.

Fa puțină tăcere; cele două femei se uitară, pline de teamă, spre locul gol unde am stat înainte.

Și cum priviau, nouri se adunară înaintea ochilor lor. Nourul începu înecul în înecul să ia forme precise, ear eu strigai:

— Umbră, te invoc, prezintă-te?

(Va urma).

Acest pumnal împreună cu centarionul și cu portopeul se află într-o cutie, pe al cărei capac este gravat numele împăratului Wilhelm.

Pentru Casa Națională.

Au mai sosit pentru Casa Națională drept răscumpărare de felicitări de Anul-nou următoarele sume:

Transport	518 cor. 60 fil.
Augustin Rubenescu	4 cor.
Suma totală	522 cor. 60 fil.

NOUTĂȚI.

ARAD, 3 Februarie n. 1902

800 martori. Făcuseră în pripă și fără multă bataie de cap, legea despre ludicătura Curiei în chestii electorale s'a dovedit foarte defectuoasă. Îndeosebi în ce privește dispozițiile de dovadă. Astfel ca să se afle dacă într'adevăr sunt întemeiate acușările ce se aduc încontra mandatului lui Dr. Samassa Iános, Curia a trebuit să dispună ca Tabla din Căpova să asculte — 800 martori, căci l'a atâția s'a făcut convocare.

Cine are ideile de mersul justiției în Ungaria, își poate face ideile și de imposibilitatea ori non sensul unor asemenea judecări.

Hirotonire. Ec., în 2 Februarie st. n. a. c. a fost hirotonit de preot d. Cornel Popescu, ales preot la Paubi. Actul sfințit l'a îndeplinit în capela episcopescă din loc P. S. Sa Domnii Episcop diecezan Iosif Goldis, asistat de S. Lor: Roman R. Ciorgariu, referent școlar și director seminarial și de Ioan Nicorescu, profesor de cântări; cum și de diaconul Virgil Mihulin. — Noului hirotonit li dorim multă reușită și izbândă în cărmuirea parohiei, ce i s'a încredințat!

Afacerea mandatului din Recașul timișan. În sediul de Miercuri a pertracat Curia protestul prezentat contra algeții din Recașul-timișan, unde a reușit deputat Dr. Adolf Lenci și a respins toate punctele (40) atâră de unii și anume: Acușă, că bancherul din Recaș au făcut presiuni asupra datorișilor, ca să voteze cu Lenci. Pentru eruzarea adevărului s'a hotărât deschiderea investigațiunii, cu care s'a înscrisat tabla reg. din Timișoara.

Boala lui Virchow. Din Berlin se anunță că boala lui Virchow a dat ear spre de tot rău. După din buletin edat Duminecă, atât puterea corporală cât și cea spirituală i-a slăbit mult. Virchow a căzut cu vre-o două săptămâni înainte de pe un tren electric și i s'a crepat osul șoldului. După-cum să vede, boala i s'a complicat.

Împăratul german și Academia științifică germană. Despre un foarte interesant plan al împăratului german că de veste ziarul „Revue hebdomadaire”. După aceasta, Wilhelm II s'a ocupă cu planul de a înființa academie ca și „Academia Française”; profesorul Momen să zice că în ultima sa călătorie la Paris, a fost înscrisat de împăratul Wilhelm, să intre în relațiuni cu secretarul Academiei franceze, Boissier, și Momen a și raportat împăratului. Împăratul crede că în împărăția sa sunt destul învățați mari prin cari să facă o academie. Să înțelege ar voi să întemeieze academie în Berlin. Cel mai mulți dintre scriitorii înscis pe cari i a ales, nu locuiesc în Berlin și astfel va trece vreme până să se rezolve această afacere.

Statuia lui Garibaldi în Paris. Se scrie din Paris, că asociațiunea italiană franceză, despre care de ani de zile nu s'a mai auzit, la vestea despre apropierea franceză-italiană, a intrat de nou în acțiune. A hotărât că să deschide colecția pentru o statuă a lui Garibaldi care să fie ridicată pe Place d'Italien. În curând vor cere și permisiune pentru aceasta dela municipiul comunal din Paris.

Redactor exilat în Siberia. Se anunță din Petersburg, că pe proprietarul și redactorul „Rosiei”, una dintre cele mai cu vază fol, pe Alexandra Aulfteatrov l'au exilat în Siberia pentru că în mai multe articole a

atacat persoana țarului. Aulfteatrov și a scris foiletoanele sub pseudonimul Old Gentleman, cu cari și-a câștigat nume în literatura mai nouă rusească. A fost om pretutindenea cunoscut și ca și reprezentantul direcției liberale e ajuns la mare vază. Pe timpul când a murit Stambulov el a mers la Sofia ca reprezentant al ziarului „Novoje-Vremja”, și în timpul cât a stat în Bulgaria a conlucrat la înființarea păcii ruse bulgare. Despre călătoria sa în Bucovina a scris o carte, cu care a avut mare succes.

Crima din Cluj. În Cluj nu de mult s'a întâmplat o crimă înfloritoare. Au ucis un factor postal. Ucigătorii sunt prinși ei sunt doi tineri. Gacs Jai 6 jude de instrucție a zis, că unul dintre criminali a avut de gând, să ucidă deja în anul trecut pe factorul postal, Friederich — așa îl cheamă a dat la postă o epistolă recomandată cu adresa lui și când factorul a venit să îl predea epistola era acasă la el și o femeie pe care el a voit să o sugruma, când a venit factorul. Dar femeia a strigat după ajutor și atunci el a luat-o la fugă. Epistola a ajuns în mâinile poliției și s'a adevărit, că Friederich a scris o. Când sa întâmplat crima o servitoare cu numele Zausza a sărit după trepte din etaj și a prins de haine pe criminal până ce au venit oamenii întru ajutor. Ea a căpătat o sumă de 200 coroane dela aristocrația din Cluj.

Banchet în zăpadă. Se scrie din Turin că doi ofițeri ai regimentului 12 din Bersaglieri Bas. hetti și Dupre, cari sunt cu detașamentele lor la manevre în Mont Kemsenaky, cu aceasta ocaziune au aranjat un mare banchet militar, tocmal în mijlocul zăpezii. Cu ajutorul feciorilor au ridicat într'un loc scutit de vânt, șanturi groase de zăpadă. În sala asflei construiă ne acopea au pus scaune și mese cioplite din b. ad. În mijloc ardea o lampă a cărei rază să reflectau argintia în păreții lucii de zăpadă. Cu manșurile aduse cu ei au făcut un bogat banchet servind și vinuri excelente. La banchet au luat parte în număr: complet ofițeri regimentului 9 din Besegiu și ofițeri detașamentului alpin, un căpitan și a aus și nevasta. N'a fost lipsă nici de toasuri la banchet.

Detașament de militari înghețat. În Japonia s'a întâmplat zilele acestea o sfâșietoare tragedie. După cum se anunță această din lochama — un detașament de 210 oameni a plecat sub conducerea unui maior din orașul Amor care e la nordul insulei; fiind zăpada mare au rătăcit și cu excepția unuia, s'au prăpădit toți în frigid mare.

Dărimarea unei vestite temnițe. Se anunță din Paris că din imprumutul de 200 milioane cel vez lui, vor servi și mai multe lucrări comunale. Între altele vor dărma vestita temniță Sant Lazare, în care au fost înch și șarorul Treane, centele Montebambert și André Châher. Celelalte două temnițe: renumita Sainte-Pelagie și Mazas au fost mai de mult cărmuite, și acum di spare și a treia temniță de tristă amintire.

Meseriașii români din Brad. Iavită la producțiunea teatrală împreună cu joc ce vor arangia meseriașii români din Brad, Sâmbătă la 3/16 Februarie 1902 în hotelul „Central”. Inceputul la 8 oare seara. Prețul intrării: Locul I. 1 cor. 60 fil., locul II. 1 cor. 20 fil., locul III. de stat 80 fil., studenți și copii 20 fil. Venitul curat esse dăstănat pentru înființarea fondului de ajutorare a învățăcelor meseriași români.

ARTE.

Concertul Popovici-Dima la Reșița. Despre acest concert ni-se trimite următorul raport: Fiind indispus dl Popovici, concertul avisat pe Luni în 27 l. c. a trebuit să se amâne pe Miercuri, ceea-ce fără îndoială, avea să influențeze defavorabil asupra participării publicului din jur, care se pregătise pentru ziua anunțată. Totuși, dispozițiunile luate pe cale telefonică și anu miși esmiș, în comunele învecinate, din partea comitetului arangiator, au rezultat un public numeros și un venit curat de 500 cor. Astfel, în prezența unui public, în preponderanță străin, concertul a reușit în

toată privința. Piesele din program, s'au esecutat spre mulțumirea ascultătorilor. În piesele „Prințul Eugen”, baladă de Löwa, „Archibald Douglas” și cel „doi Grenadiri” a eșit mai puternic la iveală prestația artistică a dl Popovici. Cu toate acestea piesele românești, între cari balada „Groză” compoziție de Dima, cântată de dl Popovici, precum și „Somnoroasă pășărele” și „Ști tu măndro”, cântate de doamna Dima, căreia i-s'a oferit și un prea frumos buchet, au fost primite cu o rară plăcere și viu aplaudate, ceea-ce denotă evident, farmecul cântărilor noastre naționale, pe de o parte, pe de alta, cultura musicală, ce o are publicul nostru bânșan pentru musica națională. Finindu-se concertul, artiștii au petrecut vesel până la plecare în societatea publică, fiind înscrisat din toate părțile de adevărate dragoste. Președintele reuniunii rom. de cântări, dl Alexandru Crenian, direct fiind angajat în această chestie, precum și reuniunile de cântări, sub a căror egidă s'a aranjat acest concert pot fi mulțumite cu rezultatele, pe cari nu le vom uita curând. Dela noi oaspeți! au plecat voioși la Panciova și le dorim din inimă succese strălucite.

(„Drapelul”).

PARTEA LITERARĂ.

Grigorescu.

(Urmare și fino).

Și ne-a făcut să înțelegam ceea-ce noi vedeam numai, înălțând cercul, depărțând munții, adâncind văile, eterisând zărea, ușurând formele în fluiditatea atmosferiei, ritmând mișcările, simfonisind colorile. El a definit sufletul poporului și a glorificat natura patriei.

La 1861 s'afinși mănăstirea Agapia. Și cu economiile, ce depuse la Spiridonia din Iași, plecă singur la Galați, — călugărul se duse-se la S-tul Munte — luă vaporul spre Viena. Parisul îl atrăgea, și el, de astă-dată, îl studiase bine după un „guide” dela actualul Mitropolit-Primat, pe-atunci archidiaconul Mitropolitului Micleșcu.

La Paris se duse de a dreptul la atelierul lui Cornu. Orele libere le petrecea în mușee. După câte-va luni uită Luxemburgul și se extasiă de capo-d'operile marilor măiestri din Louvre. Ziua lucra în atelierul Cornu, seara în atelierul de noapte. Somn puțin, odihnă de loc. Idealul după care gonia, ca o fatalitate care-l prigonia.

În curând la școala de Belle Arte se ținut un concurs între studenți, fără deosebire de naționalitate. Recompensa, o sumă de bani. Prima lucrare era o schiță de admisibilitate. Grigorescu fu primit printre cei zece, cari după 8 zile trebuia să intre în loji. Și acum ride cu poftă de condițiunile concursului: o luptă antică sub niște arbori bătrâni. o apă și în fund munți. Nimic nu lipsea din tot cuprinsul artei. Tinerul care și în mănăstiri lucrase după modele — Tzoni îi pozase pentru un sfânt — nu pricepea cum ar fi pictat copaci din fantazie. Se duse în parcul secular dela Fontainebleau să studieze în cele 8 zile. Când văzu natura în toată măreția și splendoarea ei, când începă să studieze desemnul, structura, înrămurirea, umbriile și lumina unui stejar, înțelese, că marele învățător în artă este ea, natura, mai pre sus de toate sistemele, de toate școalele și de toate genile. Și o admiră și lucră fără să ție socoteala zilelor. Când își aduse aminte de concurs, trecuse o săptămână peste cele 8 zile. Patru luni nu se mișcă din intuențimile și luminișurile dela Fontainebleau.

La al treilea an se instală în satul Barbizon, cuibul celebru al celor mai geniali peisagiști francezi: Rousseau, Troxon, Diaz, Millet, Corrot.

Mihalache Kogălniceanu se ținuse de cuvânt. I-se trimetea bursa din Iași. Dar' după trei ani nu mai pută răbda străinătatea. Arta găsisse o rivală: Patria. Prins de nostalgie, în 1864 se întoarse în România. Două luni le trecu la Caldărășani. Am un studiu cu data din 64. O chilie. Pe două paturi cu cergi vârgate stau de

vorbă față 'n față, călugării. În fund o fereastră deschisă. Lumina năvălește. Perspective, ce se deschide prin acel drept unghi de câte-va centimetre, este infinită.

După trei luni se reintoarse în Paris. La 1869 fu rechemat în țeară. Se prezentă ministerului de instrucțiune publică. Ceru o catedră la școala de Belle Arte. De astă-dată avea titlurile, — era un artist în toată puterea cuvântului, — dar' de astă dată... locurile erau ocupate. Eacă motivul pentru care școala noastră națională n'a avut un astfel de profesor.

Primul lui succes fu „o floare între flori”. O tineră fată, cu capul răzimat de un zid, privește înaintea ei: ramuri, flori, verdeață, și lumina se cerne ca o fină pulbere de aur. Menelas Ghermani n'a tocmisit și a plecat fericit — „cu cea mai frumoasă fată pe care o văzuse în viață”. La 1870 produse acel capo-d'operă, cunoscut și celor cari au văzut-o și celor cari n'au văzut-o: „Țiganca” — lui — Ion — Ghika. Nu are dată, dar crez, după manieră, că și „Țiganca” de-o finețe extraordinară, cu o privire galeșă, melancolică, pe care am văzut-o astă-vară la dl Carp, e tot cam dela aceea epocă.

Răsboiul franco-german îl spudui puternic, Franca era invinsă. Se retrase măhnit la Rucăr. Acolo lucră doi ani. La 1873 pl'a în Italia, din Italia în Franca. Se stabili în Paris. Își făcu un atelier. Cei mai talentați pictori francezi văzură în el o mare reputațiune, care începea a-și lua avânt. Răsboiul cu Turcia se declară, și Ion Brătianu îl cheamă în țeară prin generalul Davila. Lasă tot în urma sa și veni să-și expuie viața și să-și dea tot talentul lui patriei. Și acest om, care nici-odată nu studiase genul militar, urmări cu dragoste, cu miță, cu emoțiune și entusiasm, pe soldații nostri. Li văzu în cele mai crâncene lupte și le fixă de vecie suferințele, jertfele și eroismul.

După răsboi se retrase la Cămpina și își continuă opera lui colosală. Astăzi lucrează ca și acum două-zeci de ani: în cele mai proaspete opere aceeași vibrațiune, aceeași căldură, aceeași lumină, aceeași dorință...

E cea mai curată glorie a României.

Delavrancea.

ULTIME ȘTIRI.

Haaga, 2 Februarie. Propunerile guvernului olandez de a se iniția pace între Buri și Englezi, propuneri aprobate și de Franța și Rusia, dar nesprijinite formal, n'au avut rezultat. Engliera nu li-a luat în considerație pe motiv că guvernul olandez nu are plenipotență nici n'a fost rugată de Buri să facă propuneri.

Londra, 2 Februarie. Buri au încă trei corpuri de armată, cari lupta sub comanda lui Botha, De-Wett și Delarey. Kitchener vrea să silească pe Buri la o luptă decisivă.

Red. respons. Ioan Russu Șirianu. Editor Aurel Popovici Barcianu.

Insertiuni și reclame.

Hotel „VAS“
cafenea, restaurant și berărie.

Locul de întâlnire al inteligenței române din loc și din provincie, unde se găsește cu prețuri cel mai avantajos mănăcări de casă, vin excelent și bere Dreher. Un prânz de 3 piese 1 coroană.

Oaspeților dela hotel le stă la dispoziție, pentru ori ce tren care sosște sau pleacă, omnibus sau trăsură.

Prețul camerelor este, dela 1 cor. 60 fil. în sus.

Curățenie exemplară, pe lângă asigurarea unui serviciu ireproșabil.

Roagă prețiosul sprigiu.

685 8—

Cu deosebită stimă

Veduva Duffner Jozsef.

